

Важливим аспектом ефективності впливу інвестицій на функціонування економічної системи є взаємозв'язок напрямів інвестування та структури економічної системи. Якщо структура інвестицій відповідає технологічній структурі виробництва, то тим самим забезпечується розширене відтворення, але в межах існуючої структури виробництва. Для того, щоб здійснити структурні технологічні зміни та забезпечити розвиток внутрішнього ринку високих технологій, необхідно, щоб інвестиції, забезпечуючи удосконалення усіх видів виробництва, пріоритетне зосереджувались на тих виробництвах і в тих галузях, які визначають прогресивний розвиток економіки, тобто поліпшення її структури на новій інноваційній основі. І навпаки, якщо інвестиції спрямовуються переважно у непріоритетні галузеві напрямки, то її структура може погіршуватися. Різні види залежностей між структурою інвестицій і структурою виробництва та технологічними укладами дають можливість моделювати ці процеси, встановлювати найбільш раціональні і ефективні співвідношення між ними.

Бібліографічний список:

1. Мошляк І.О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. (2(54)). С. 65-71.
2. Новак І. Сприятливий інвестиційний клімат як фактор активізації інвестування в Україні. *Вісник ТНЕУ*. 2015. № 2. С. 18-27.
3. Шмигаль розповів, скільки грошей потрібно Україні на перший етап відбудови. URL: <http://www.unian.ua/economics/finance/shmigal-rozpoviv-skilki-groshey-potribno-ukrajina-na-pershiy-etap-vidbudovi-12105042.html> (дата звернення: 07.04.2023).

УДК: 338.43:635(477)

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ОВОЧІВНИЦТВА

Чердніченко О.О., кандидат технічних наук, доцент,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8908-4113>

Овочівництво є важливою, розвинутою, ефективною високоприбутковою та конкурентоспроможною галуззю вітчизняного

сільськогосподарського виробництва, яка останніми роками була однією з лідерів у збільшенні експорту. Окрім того, овочі є цінною сировиною для підприємств харчової і консервної промисловості, а на основі їхнього вирощування й переробки формуються агропромислові підприємства та об'єднання. Але значну частку в загальному виробництві овочів займає їхнє вирощування в особистих господарствах населення [1]. Останніми роками овочівництво в Україні розвивалося швидкими темпами. Галузь вважалася інвестиційно привабливою. Під впливом інвестицій змін зазнали технології виробництва, збирання, зберігання, критерії якості врожаю.

До початку війни вітчизняне овочівництво впродовж декількох років характеризувалося майже незмінними посівними площами та обсягами виробництва продукції. Станом на зараз втрати посівних площ під овочами орієнтовно сягають 16,3%. В першу чергу скорочення посівних площ для овочівництва відбулося в зонах бойових дій. Також негативно впливає нестабільність або взагалі відсутність логістики, особливо в тимчасово окупованих областях і в зонах активних воєнних дій, та нестача різних засобів виробництва овочів, зокрема, обладнання для теплиць, парників тощо. Велика кількість компаній-постачальників знаходиться на території активних бойових дій.

Незважаючи на існуючі проблеми, частина агровиробників переорієнтовується на вирощування овочевих культур.

Аналіз структури вирощування овочів виявляє високу диверсифікованість. Проте основними все ж таки є продукти борщового набору, на що впливають традиційні вподобання українців. Окрім звичних овочевих культур вирощують менш розповсюджені види, зокрема артишок, спаржу, батат, селеру тощо. Розширення асортименту та покращення якості виготовленої продукції сприяє підвищенню прибутковості та посиленню позицій підприємств на ринку.

ТОВ «Пономар» із 2018 р. знаходиться в складі «МХП» і є постачальником овочів для ГК «Верес». Переважна частина вирощеної продукції направляється на переробку. Зміни валового збору та врожайності провідних овочевих культур представлені в таблиці 1.

За 2019-2021 рр. підприємство розширювало площі під овочами та здійснювало заходи сприяння підвищенню врожайності культур, що й привело до збільшення валових зборів.

Таблиця 1

Зміни валового збору та врожайності овочів відкритого ґрунту

Культура	2019 р.		2021 р.	
	Валовий збір, т	Урожайність, т/га	Валовий збір, т	Урожайність, т/га
Овочевий горошок	1660,9	3,1	2943,7	3,9
Цукрова кукурудза	8054,0	13,7	11314,5	17,5
Кабачки	2498,9	62,5	2299,6	48,4
Кріп	19,5	3,9	26,1	3,3
Столовий буряк	228,3	45,7	518,7	51,9
Морква	646,1	53,8	782,0	78,2

*за даними статистичної звітності ТОВ «Пономар».

Економічна ефективність діяльності залежить від багатьох факторів, основними з яких є витрати на виробництво та ціни на продукцію (таблиця 2).

На овочі спостерігається сезонна циклічність цін – зростання їх із зменшенням запасів на ранні овочі та зниження при збільшенні надходжень на ринок нового врожаю. Створення в Україні оптових плодоовочевих ринків і підприємств оптової торгівлі, розвиток ярмарків, аукціонів та інших структур оптового обороту, які не є суб'єктами торгівельної діяльності, сформулюють необхідні умови для організації ефективної реалізації овочевої продукції.

Таблиця 2

Економічна ефективність виробництва овочів відкритого ґрунту

Показник	2019 р.	2021 р.	2021 р. у % до 2019 р.
Урожайність, ц/га	200,98	210,57	104,77
Собівартість 1 ц, грн.	431,76	445,27	103,13
Ціна реалізації 1 ц, грн.	451,80	478,96	106,01
Прибуток на 1 ц, грн.	20,04	33,69	168,11
Рівень рентабельності, %	4,64	7,57	x

*за даними статистичної звітності ТОВ «Пономар».

За досліджуваний період спостерігається тенденція підвищення цін на овочеву продукцію (таблиця 2). Так, в середньому ціна на овочі зросла з 451,8 грн за 1 ц в 2019 р. до 478,96 грн в 2021 році. Зростання врожайності на 4,77 % та менший рівень підвищення собівартості, ніж цін, сприяли збільшенню рівня рентабельності в 2021 р., у порівнянні з 2019 р., з 4,64 до 7,57 %.

Для ефективного функціонування овочевого ринку та одержання достатніх прибутків виробниками важливо приділяти увагу розширенню асортиментного складу, покращенню якості та підвищенню цінової конкурентоспроможності власної продукції, удосконаленню організації процесів ефективного зберігання та перевезення, виробництву продукції з високим попитом, реалізації її за прийнятними та вигідними цінами.

Бібліографічний список:

1. Черданіченко О.О., Чайка Є.А. Економічні аспекти виробництва овочів в Україні. *Економіка і управління бізнесом*. 2022. Том 13, № 3, С. 74-83. URL: [http://dx.doi.org/10.31548/economics13\(3\).2022.74-82](http://dx.doi.org/10.31548/economics13(3).2022.74-82)

УДК: 332.2

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Шинкаренко В.Ю., здобувач третього рівня вищої освіти,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
Павлюк Ю.В., здобувач третього рівня вищої освіти*
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Управління земельними ресурсами містить постійне вдосконалення земельних відносин, землекористування і землеволодіння, оптимізацію розподілу земель між галузями господарського комплексу та заходи з охорони земельного фонду. Державне регулювання земельних відносин є функцією державного управління земельними ресурсами, яка забезпечується за допомогою нормативних актів, систематичного контролю та застосування засобів впливу на порушників законодавства. Для успішного виконання державного управління та регулювання необхідно проводити об'єктивний аналіз характеристик земельного фонду та тенденцій його використання [1].

Україна володіє одним із найбільших родючих земельних угідь, порівняно з іншими державами світу, але не дивлячись на це, економічна ефективність використання земельно-ресурсного потенціалу в країні є низькою. Українська модель земельних

* Науковий керівник – доктор наук з державного управління, проф. Г.П. Пасемко